

AI-sammanfattning

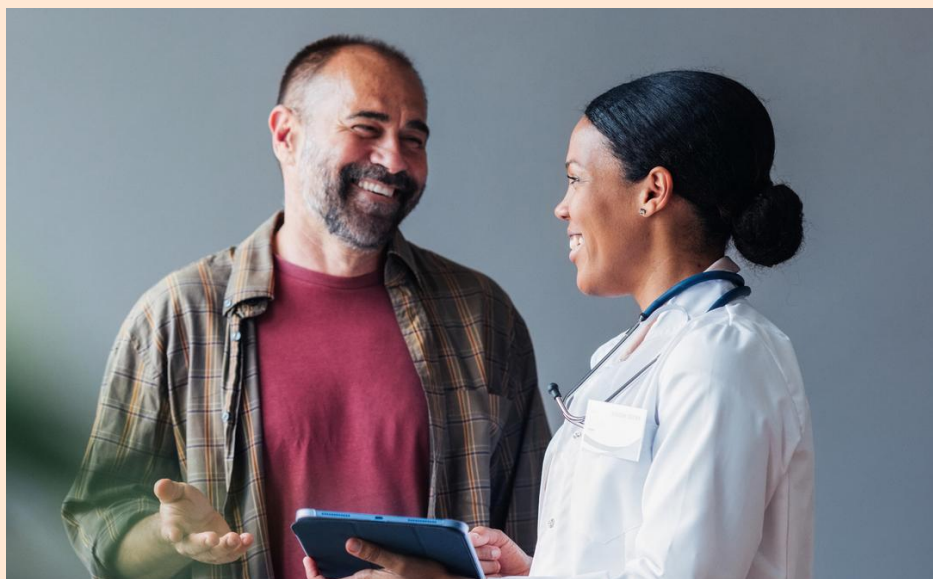
**Läkare räddar ju liv!
Spelar vår naivitet de
kriminella i händerna?**

Läkare räddar ju liv! Spelar vår naivitet de kriminella i händerna?

Onsdag 24 juni 2026

Sammanfattning

Sessionen fokuserade på fenomenet "möjliggörare" inom den kriminella ekonomin och dess påverkan på Sveriges samhällssystem. Inledningen gav en grundläggande bild av hur organiserad brottslighet i Sverige hotar centrala skyddsvärden och noterade den kriminella ekonomins årliga omfattning till över 350 miljarder kronor, varav 185 miljarder utgör brottsvinster. De kriminella nätverken förlitar sig på möjliggörare, individer i offentliga och privata sektorer som utnyttjar sina positioner för att stödja olagliga aktiviteter. Detta inkluderar roller som läkare, advokater och revisorer. Expertpanelen belyste hur tillitsbaserade system har använts opportunistiskt av kriminella och att Sverige varit naivt i att anta hög moral bland yrken med förtroenderoller, vilket har lett till systematiska missbruk.

Panelen identifierade fyra typer av möjliggörare enligt BRÅ, inklusive manipulerade personer, tvångsrekryterade individer, affärsmässiga opportunister och infiltratörer. Moderatorerna betonade vikten av att förstå olika motiv och drivkrafter för att kunna vidta lämpliga skyddsåtgärder. Bland rekommendationerna diskuterades ökad medvetandegrad, identifiering av utsatta funktioner, och förstärkning av säkerhetskulturen inom organisationer. Panelen pekade på att proaktiva åtgärder är avgörande för att förhindra möjliggörande aktiviteter, särskilt i offentliga system som hanterar stora ekonomiska resurser. Dessutom belystes vikten av informationsutbyte mellan myndigheter och bättre internt kontrollarbete för att motverka denna typ av brottslighet.

Lasse Wierup beskrev i sin bok "Maffiapakten" hur kriminella systematiskt riktar sig mot förtroenderoller och konstaterade att Sverige till stor del varit naivt i sitt tillitsbaserade system. Han argumenterade att kriminella inte bara utnyttjar individuella läkare, advokater och andra yrken, utan också luckor i de offentliga systemen. Johanna Mattsson och Christina Kiernan bekräftade denna bild och presenterade exempel på läkare som säljer falska intyg eller bedriver verksamhet med kriminella syften. Ytterligare kritik riktades mot det svenska rättssystemet, där långa handläggningstider och höga beviskrav gör det svårt att agera snabbt mot oseriösa aktörer.

Frågan om lagstiftning och kontrollsystem debatterades ingående, med vissa paneldeltagare som förespråkade hårdare arbetsgivaransvar och konsekventa bakgrundskontroller. Andra noterade att strängare tjänstemannaansvar kan missbrukas av kriminella för att sätta press på handläggare. Diskussionen pekade också på behovet av att balansera tillit och kontroll, där tekniska lösningar föreslogs för att snabbt identifiera avvikelser, exempelvis i förskrivningen av läkemedel. AI och avancerad analys föreslogs som potentiellt effektiva verktyg för att förhindra brottslighet och proaktivt adressera risker i realtid.

Panelen var enig om att den kriminella ekonomin är beroende av pengar och att välfärdssystemets struktur ofta underlättar bedrägerier. Det föreslogs att kontroller vid utbetalningar, kombinerat med bättre datautbyte och samarbete mellan myndigheter, kunde skapa större motståndskraft. Panelen diskuterade också vikten av förebyggande arbete och utbildning för att hjälpa yrkespersoner, särskilt läkare, att känna igen och rapportera otillåten påverkan. Olika förändringsförslag kring legitimationer och förskrivningskontroll presenterades som lösningar för att upprätthålla integriteten inom förtroendeyrken.

Som avslutning reflekterade panelen över vikten av att förbättra IVO:s och HSN:s handläggningstider för att snabbare kunna hantera problematiska läkare och andra yrkesutövare som misstänks för olagliga aktiviteter. Diskussionen visade på en bred enighet om att kombinationen av nya tekniska lösningar, förstärkt myndighetssamarbete och bättre rättsliga processer är avgörande för att möta den ökande hotbilden från organiserad brottslighet. Panelen avslutade med en gemensam uppmaning att agera skyndsamt och strategiskt för att säkerställa Sveriges välfärd.

Läkare räddar ju liv! Spelar vår naivitet de kriminella i händerna?

Onsdag 24 juni 2026

Nyckelinsikter

Möjliggörarens roll i den kriminella ekonomin

Möjliggörare, ofta personer i förtroendepositioner som läkare och advokater, spelar en avgörande roll för att stötta den kriminella ekonomin i Sverige. Dessa individer tillhandahåller information, legitima fasader eller fattar beslut som gynnar kriminella aktörer, vilket skapar stora samhällsutmaningar.

Bristen på snabb reaktion och effektiv kontroll

Långa handläggningstider hos tillsynsmyndigheter som IVO och HSAN gör det svårt att snabbt agera mot oseriösa aktörer inom legitimationsyrken. Det svenska systemet är också byggt på en hög nivå av tillit, vilket försvårar genomgripande kontroller och möjliggör utnyttjande av brister.

Behovet av tekniska innovationer och utökad samverkan

Panelen betonade vikten av att använda AI och tekniska lösningar, likt bankernas transaktionsövervakning, för att identifiera suspekta mönster som snabbare kan bryta oegentligheter inom vården. Samverkan mellan myndigheter och sektorer ansågs också avgörande för att förstärka kontroll och kunskapsdelning.

Läkare räddar ju liv! Spelar vår naivitet de kriminella i händerna?

Onsdag 24 juni 2026

Deltagare

Johanna Mattsson

Samordnare mot välfärdsbrott Region Stockholm

Christina Kiernan

Samordnare välfärdsbrottslighet, otillåten påverkan och våldsbejakande extremism SKR

Lasse Wierup

journalist och författare av boken Maffiapakten

Christofer Lindholm

Läkarförbundets andre vice ordförande och ordförande i Etiska Rådet.

Per Eleblad

Generaldirektör Utbetalningsmyndigheten

Fredrik Birkeland

Moderator, PwC

Lisa Löfgren

Moderator, PwC

Powered by

VOXO

voxoevent.ai